

Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

TÁMOP 5.4.1.-12/1. kiemelt projekt

HÍRLEVÉL

IV. szám

2013. július

Kedves Olvasó!

A TÁMOP 5.4.1-12/1. kiemelt projekt tevékenységeiről és eredményeiről nyújtunk tájékoztatást.

Tartalom:

1. A kiemelt projekt elmúlt időszakának tevékenységei
2. Nyilvánosság

1. A kiemelt projektről

A TÁMOP 5.4.1-12/1 kiemelt projekt **tartalomszabályozás témáján** belül a szakmai szabályozó anyagok kidolgozása újabb fázisához érkezett. Az előkészületek során azonosították a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer összes területén végzett valamennyi szolgáltatási tevékenységet. A tevékenységeket az igénybevevők szükségleteit csoportonként meghatározó szolgáltatási elemekhez kapcsolták.

A fejlesztési munka soron következő szakaszában elkészült a szolgáltatási tevékenységek részletes bontása és a szolgáltatási elemek segítségével összegyűjtötték, az egyes ellátási területeken belül, a különböző intézménytípusokban, illetve ellátási formákban párhuzamosan megjelenő résztvékenységeket.

Az ismétlődő résztvékenységeket figyelembe véve a szolgáltatási tevékenységeket szabályozó dokumentumok még inkább egységes formában tudják leírni az egyes ellátási folyamatokat, és nagyobb hangsúly kerülhet az ellátási típusokra jellemző sajátosságok megjelenítésére.

Szintén a most lezáruló szakaszban kezdődött el az egyes szolgáltatási tevékenységekre vonatkozó szakmai szabályozó dokumentumok tevékenységeket leíró pontjainak kidolgozása. Ezek a tevékenységleírások szolgálnak kiindulópontként a tevékenységeket

megjelenítő folyamatábrák és az ellátásokat értékelő indikátorok kidolgozásához. A már elkészült tevékenységleírások alapján meghatározásra kerültek a szociális szolgáltatásokhoz kapcsolódó folyamatábra és indikátor képzés alapelvei, melyek lehetővé teszik, hogy valamennyi tevékenység szabályozó dokumentuma azonos szempontok alapján, azonos értékrendet követve bővüljön ki a tevékenységek nyomon követhetőségét és értékelhetőségét biztosító eszközökkel. Ezek az eszközök a szabályozó dokumentumokon túl építőelemek lehetnek majd a szociális szolgáltatási tevékenységek adminisztrációs rendszeréhez épp úgy, mint a szolgáltatástervezéshez kapcsolódó fejlesztési munkák során.

A szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer fenntarthatóságához és költséghatékony működéséhez járulnak hozzá a kiemelt projekt **szociálpolitikai tervezés és elosztás rendszeréhez modellezett alternatívák kidolgozása** témájához kapcsolódó tevékenységei. A fejlesztési munka célja, hogy olyan eszközöket és módszertant dolgozzon ki, amely a szolgáltatások igénybevevőinek szükségleteihez igazodva lehetővé teszi a szolgáltatások differenciált, területi alapú szervezését és a rendelkezésre álló kapacitások hatékony tervezését. A fejlesztés több tevékenységen keresztül valósul meg.

Az otthonközeli és hozzáférést biztosító szolgáltatásokhoz kapcsolódó szükségletek vizsgálatán belül egy olyan tervezési és fejlesztési eszköz kerül majd kidolgozásra, amelynek segítségével valamennyi szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásban azonos szempontok alapján tudják felmérni a szolgáltatások igénybevevőinek azon szükségleteit, amelyekre az ellátórendszer képes reagálni. E munka előkészítéseként a projekt jelenlegi szakaszában felmérés és tanulmány készül a szociális szolgáltatásokban és gyermekvédelmi ellátásokban az igénybevevők szükségleteinek vizsgálatára jelenleg alkalmazott módszerekről.

A szociális és gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások hatékonyabb tervezését támogató tevékenység során egy, a szolgáltatások szervezését elősegítő kapacitásfigyelő rendszer koncepciójának és egy szolgáltatásszervezési módszertanra tett javaslatnak a kidolgozása a cél. A koncepció kidolgozásának előkészítéseként kutatás készül a szolgáltatást nyújtók körében a szolgáltatásszervezés jelenlegi gyakorlatáról, és feltérképezésre kerülnek a gyermekvédelmi szakellátások kapacitáshiányos területei.

Az előző két tevékenység eredményei lehetővé teszik az igénybevevői szükségletek azonosítását és mérését, illetve az egyes területek kapacitásainak nyomon követését. A szolgáltatásszervezés és forrásallokáció tervezése során az igényeken és kapacitásokon

kívül a területi különbségek is fontos tényezőt jelentenek. Az egyéni szolgáltatási igényeket figyelembe vevő területi alapú szolgáltatástervezési módszertan kidolgozása során olyan mutatók kerülnek kidolgozásra, amelyek segítségével hatékonyabban tervezhető a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása és fejlesztése. A módszertan kidolgozásának első fázisában elemzés készül a külföldi szociális szolgáltatásszervezési modellekről és jó gyakorlatokról.

Végül a szociálpolitikai tervezés és elosztás rendszeréhez modellezett alternatívák kidolgozása témán belül a negyedik tevékenység célja, hogy a szükségletfelmérés és a kapacitásfigyelő rendszer adataira támaszkodva - a szolgáltatásszervezési módszertan kiegészítéseként - a szolgáltatások forrásallokációjának modelljét kidolgozza. A hatósági döntésekkel megalapozott szolgáltatások forrásallokációjának kidolgozását szintén a most zajló, a hazai szociális és gyermekvédelmi ellátások jelenlegi finanszírozási mechanizmusának, a hazai társágzatok finanszírozási gyakorlatainak és a külföldi jóléti szolgáltatások finanszírozási modelljeinek elemzése előzi meg.

Elkészült az **ellenőrzési és fogyasztóvédelmi keretek kidolgozását** előkészítő, a hazai társágzatokban, és külföldön a szociális szolgáltatásokban már működő fogyasztóvédelmi gyakorlatokat bemutató két elemző tanulmány.

A tanulmányok - a gyakorlatok mellett - a gyermek- és ellátott jogok érvényesülésének mértékét is vizsgálják a bemutatott fogyasztóvédelmi rendszerekben. A minták elemzésén túl a tanulmányok javaslatokat is megfogalmaznak a gyermekvédelmi és szociális szolgáltatások fogyasztóvédelmi kereteinek kidolgozásához.

Az előkészítő munka következő lépéseként egy online kutatás készül a szociális és gyermekvédelmi szolgálatok fogyasztóvédelmi gyakorlatáról, az ellátórendszer hét szakterületén dolgozók bevonásával.

A gyermekvédelmi szakellátások szolgáltatási tevékenységeinek folyamatát egységesítő, **egyénre szabott tervezési és értékelési rendszer, dokumentáció és dokumentációs felület kidolgozásának** előkészítéseként befejeződött a jelenlegi gyakorlatot vizsgáló kutatás adatfelvétele.

A kutatás során a megyei, fővárosi és országos gyermekvédelmi szakértői bizottságok vizsgálati gyakorlatát elemezték. Valamennyi megyei (illetve fővárosi) szakértői bizottság és az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (OGYSZB) tagjai részt vettek a

kérdőívek kitöltésében, majd személyes interjúk során a megyei szakértői bizottságok és az OGYSZB tagjai számoltak be részletesen bemutatva munkájukról. A kutatás a bizottságok összeállítását, azok működésének személyi feltételeit, a feladatköröket, a szakértői feladatok ellátása során végzett hivatali és szakértői tevékenységek megoszlását, a szakvélemények kiállításának munkafolyamatát, a jogszabályok alkalmazását, a bizottságok eljárásrendjét és működésük szabályozását, valamint a többi hatósággal való együttműködés és a szakvélemények továbbításának gyakorlatát vizsgálta. A résztvevők értékelték a bizottságok jelenlegi vizsgálati gyakorlatát, és javaslatokat is tehettek a bizottságok munkájának szabályozására.

A kutatás során gyűjtött adatok elemzését és a kutatási beszámoló elkészültét követően kezdődik el a gyermekvédelmi szakértői bizottságok egységes eljárásrendjének kidolgozása.

Lezárult a szakmai fejlesztéseket megalapozó, **szolgáltatások fejlesztését, kapacitások megerősítését és tervezését szolgáló kutatások** adatfelvétele.

Négy kiemelten fontos célcsoport (az 50 évesnél idősebb korosztály, a hátrányos helyzetű településen élők, a többgyermekes háztartásokban élők, a képzetlen, illetve legfeljebb szakképesítéssel rendelkező személyek) élethelyzetét és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést vizsgáló kutatások során átlagosan 200 településen, 2000-2200 fő bevonásával zajlott az adatfelvétel. A mentális betegek és a pszichiátriai problémákkal küzdők szükségleteit és igényeit vizsgáló kutatásokban részt vett valamennyi hazai pszichiátriai gondozó intézmény összes munkatársa, a gondozókban ellátottak és a közösségi szolgáltatásokat igénybe vevők családtagjai. A szenvedélybetegséggel küzdő emberek életkörülményeinek és szükségleteinek vizsgálata során a speciálisan szenvedélybetegekkel foglalkozó és a szenvedélybetegekkel is foglalkozó szolgáltatók körében is, valamint az intézmények munkatársaival, az ellátottakkal és családtagjaikkal készült reprezentatív adatfelvétel. A Hungarostudy felmérés újrafelvétele során 167 településen szintén mintegy 2000-2200 fő vett részt a kutatásban. A mélyszegénységben élők célzott segítségére irányuló kutatásban 103 kistérség 1919 település polgármesterei, általános iskolájának igazgatói és családgondozói vettek részt az online kérdőívek kitöltésében. A romák társadalmi helyzetét vizsgáló, 10 évente felvett Kemény István-féle kutatás során 203 településen 7000-7300 fővel készült kérdőív.

A különböző célcsoportok megkeresése során fontos volt, hogy azonos szempontok alapján lehessen képet alkotni a szociális szolgáltatások ismertségéről, elérhetőségéről. A megkérdezettek beszámoltak az általuk azonosított, a szolgáltatások hatáskörébe tartozó problémáikról és az azok megoldása során szerzett információkról, tapasztalataikról. Ily módon a kutatások új adatokkal szolgálnak a szociális szolgáltatásokban felmerülő szükségletekről, valamint a szolgáltatások igénybevételének mértékéről, az igénybevevői attitűdökről és hajlandóságáról, valamint az eltérő célcsoportok által igényelt alap- és szakellátások típusairól.

A projekt következő szakaszában az adatfelvételek eredményeiből adatbázisok készülnek, melyek a kutatási beszámolók elkészítéséhez és a kiemelt projekt tartalomszabályozási, tervezés - és szervezésfejlesztési munkáihoz szolgálnak forrásként.

A projekt eredményeinek széleskörű megismertetését szolgáló tevékenységek keretén belül két, a szociális szolgáltatásokhoz kapcsolódó további kiemelt projekttel kezdődött meg a szakmai együttműködés.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal által megvalósított **TÁMOP-5.4.2-12/1-2012-0001** „Központi szociális információs fejlesztések” elnevezésű projektjének célja a szociális ágazat működésének modernizációjához, az ágazati szolgáltatások átlátható működéséhez, ellenőrzéséhez, tervezéséhez, a döntéstámogatáshoz szükséges központi elektronikus szolgáltatások fejlesztése. A két projekt közötti szakmai egyeztetéseken a munkatársak többek között áttekintették a TÁMOP 5.4.1 projekt során kidolgozásra kerülő szakmai szabályozóanyagok azon tartalmait, melyek kapcsolódnak, illetve beépülhetnek a TÁMOP 5.4.2 projekt által továbbfejlesztésre kerülő Tevékenységadminisztrációs Rendszerbe. A további egyeztetések alkalmával szó lesz a szociális és gyermekvédelem területét érintő ágazati finanszírozási, kapacitásgazdálkodási és területi alapú szolgáltatástervezési feladatok elektronizálásával kapcsolatos projekttevékenységek összehangolásáról is.

2013. június 26-án sor került az első, **TÁMOP 5.4.10-12/1-2012-0001**, "Szociális képzések rendszerének modernizációja" című kiemelt projekttel közösen tartott szakmai műhelyre. A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet és az Apur Vilmos Katolikus Főiskola által közösen megvalósított TÁMOP 5.4.10 projekt célja a szociális és gyermekvédelmi rendszerben a személyes gondoskodás területén dolgozó, illetve az ágazati irányításban résztvevő szakemberek szakmai ismereteinek bővítése és

kompetenciáinak fejlesztése. A képzések a szakemberek igényei által összeállított témákban, a fogyatékos személyek szociális ellátásában és rehabilitációjában, a családvédelem, családgondozás, gyermekvédelmi szakellátás, pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása területén, a gyermekjóléti alapellátás, hajléktalan ellátás és az idősek szociális ellátása területén nyújtanak majd segítséget a területen dolgozóknak.

Az első műhely alkalmával a két projekt képviselői és munkatársai bemutatták a projekteket, és számba vették a TÁMOP 5.4.1 kiemelt projekt szakmai szabályzókhoz kapcsolódó fejlesztéseit, melyek új tudásanyagként beépülhetnek a szociális szakmai továbbképzésekbe.

2. Nyilvánosság

A TÁMOP 5.4.1-12/1 kiemelt projekt **honlapja** megújult. A www.modernizacio.hu felülete és a Helpdesk - Fórum az eddiginél még inkább felhasználóbarát kialakítást kapott. A kényelmesebb böngészéshez lehetőség van az oldalakon megjelenő betűméret növelésére, a projekt hírei pedig kiemelten, külön oldalon szerepelnek.

A **Helpdesk - Fórum** felületén lehetőség nyílik:

A **Szociális és Gyermekvédelmi szakmai fórum keretein belül** a projekthez kapcsolódó szabályozás, tervezés - fejlesztés, kutatás és egyéb szakmai tevékenységek témacsoportokban az érdeklődők kérdéseinek feltevésére, és a témákhoz való hozzászólásra.

A **Jogi információk** oldalon a projekt munkatársai által összeállított új jogszabályok, aktuális rendeletek gyakorlati alkalmazását segítő információk olvashatók.

Az **Információs támogatás** felületen a projekt működésével kapcsolatban találhatóak rendszeresen frissülő információk.

A **Szakmai irodalomtár** menüpont alatt a TÁMOP 5.4.1-08 projekt során kidolgozott és a TÁMOP 5.4.1-12 projekt során összegyűjtött szakmai háttéranyagok és tanulmányok gyűjteménye tekinthető meg.